

Eşret obada nämeleri gördü? / hekaýa

Category: Çagalar edebiýaty, Kitapcy

написано kitapcy | 22 января, 2025

Eşret obada nämeleri gördü? / hekaýa EŞRET OBADA NÄMELERI GÖRDİ?

Eşret oba gelen ilkinji günden başlap, garry enesiniň ýanyndan aýrylmady, nirä gitse, olam şonuň bilen bile gitdi. Özüniň "otur-turuna" ýarap ýörensoň Ogulnur eje-de agtyjagyndan hoşal boldy, asyl her bir buýran ýumşuny iki gezek gaýtalatmazdy, güýji ýetse-ýetmese-de, şol işi etjek bolup dyrjaşardy.

Bir günem Ogulnur eje ony dowar sagmaga ýoldaş edip, öz ýany bilen alyp gitdi. Garry enesiniň bedresini özi gösterdi. Onuň beýleki elindäki dolangy ýüpi görübem:

- Ene, eliňdäki ýüp nämä gerek?-diýdi.
- Elimdäki ýüp goýun-geçini kökermek üçin gerek, oglum. Oňa köken diýýärler.
- Köken bolanda näme bolýar?
- Köken sürüdäki goýun-geçiler sagylanda, baglanyp goýulýan köp halkaly uzyn ýüp. Häzir dowar ýatagyna bir baraly, onsoň goýun-geçiniň bu ýüpe nähili kökerilýänini öz gözleriň bilen görersiň, balam.

Olar basym dowar ýatagyna geldiler. Bu ýerde başga-da adam kändi. Her kes özünüň janlysyny tutup getirip, kökenlere baglap goýýardy.

Garry enesi-de şeýtdi. Öni bilen kökeniň her ujunu ýatagyň bir çetinde ozal kakylyp goýlan gazyga baglady. Soňam geçirileriniň gözlegine çykdy. Ýatagyň içi daryşganlyk bolandoň, bu ýerde topbak-topbak bolup duran goýun-geçileriň arasyndan özüňkini saýlap tutmak hiç kime-de kyn düşmedi. Ogulnur ejäniň jemi on iki sany sagmaly geçisi bardy. Ol hem sähel salymda ähli geçirilerini birin-birin tutup, kökene baglap çykdy. Soňam eline bedresini aldy.

– Ine, balam, men geçirileri kökene bagladym. Indi arkaýyn olary sagybermeli. Kökeniň peýdasy kän, ýogsam geçi maly goýun ýaly ýuwaş hem däl, sagyp bolýança, onuň başyny tutup durmak üçin ýörite bir adam gerek bolýar. –Ogulnur eje geçirilerini bir çetden sagmaga başlady.–Hemmeler goýun-geçilerini sagyp bolandan soň, hawa, diňe şondan soň, owlak-guzular goýberilýändir.

– Hany, owlak-guzular görnenog-a? Olary bukup saklaýarlarмы?

– Olaryň öz çopany bar. Ho-ol depäň aňyrsynda bir ýatakda saklanýar, ýatagyň agzyny açdyklary bes, aç janawerler mäleşip gaýdarlar.

– A siz ähli süýdi sagyp alsaňyz, olara näme galýar?

– Süýt sagylanda, owlajyklaryň hem paýyny goýýan oglum. Her kesem şeýdýändir. Ynha, şu alny sakar geçi bardyr, şunuň ekiz owlagy bar. Şoň üçinem men ondan bir käseden kän süýt sagamok. Eşret geçirileri sagyp bolan garry enesiniň bedresine seretdi. Sagylan süýt bedräniň kemerine golaýlapdy, özi-de ýüzi köpürjükläp, gaýmaklap durdy.

– Oglum, süýdün köpürjüginden ýalajakmy? Gyzgyny bilen ýalamagyň hem öz lezzeti bardyr. Hanha, seret, ekiz oglanjyklar bedräň başynda ýumrukraryny somalyşyp, eýýämdeñ ejeleriniň goýun-geçilerini sagyp bolaryna garaşyp durlar.

– Ýok, ene, men çig süýt däl, bişirilen süýt içýän. Kakam „Oba barsaň, garry eneň saňa hökman geçi süýdünden içirer“ diýipdi.

– Kakaň dogry aýdypdyr balam. Men oňa-da oba geldigi geçi süýduni bişirip berýän. Geçi süýduniň ornuny tutup biljek başga bir peýdaly içgi bolmaz.

Şo mahalam süriň içinden kimdir bir adam:

– Owlak-guzyny goýberibe-e-er!–diýip, sesine bat berip

gygyrdy, özi-de bir däl, birnäçe gezek gaýtalady. Birsalymdan ýatakdan boşan owlak-guzular täsin-täsin oýunlar bilen bökjekleşip, depeden aşak biri-birinden ozusyp gaýtdylar, Eşret olaryň hereketine, mäleýişlerine, aýratyn hem olaryň hersiniň öz enelerini ýalňışman tapyp bilişlerine haýran galyp, aňalyp galdy.

Başga bir günem Eşret garry enesiniň geçi süydünden gurt taýarlaýsyny gördü. Gelip ýanynda oturdy.

- Ene, näme edýäň?- diýdi.
- Balam, geçi süydünden ak gurt edýän. Ak gurdy şol durşuna-da iýibermeli. Çaý bilen süýji deregine-de içseň bolýar.
- Gurt etmek kynmy?
- Meniň bilesigeliji oglum, onuň kynlygy ýok. Geçi süydünden gatyk alýaň, gatykdanam süzme. Ana, şol süzmäni mazaly duzlap, togalapjyk Güne seredip guradýaň welin, akja gurtlar taýyn bolýar. Ata-babalarymyzam ak gurtlary arassa mata haltajygyna salyp, gyşa saklapdyrlýar. Mundan başga gara, gyzyl gurtlar hem bar, olar peýnir suwundan gaýnadylýar. Olaryňam süýji keselinden ejir çekýän adamlar üçin peýdasy uludyr.
- Başga ýerlerde-de seniň ýaly gurt edýän adamlar barmy?
- Oglum, sen sorag bermäge ökde ekeniň?
- Mugallymlaram şeýle diýýär.
- Mugallymlar biliplidir. Hany, munça bolayna menem senden bir zat soraýyn. Sen şu güne çenli gurt barada eşidipmidiň?
- Gurduň nämedigini häzir görüp durşum. Ýöne men ony bir çopanyň aýalynyň tam üstünde seren gurtlaryny kör garganyň alyp gaçýanyny okapdym.
- Hawa, balam. Görýäňmi, jkör garga tükenmez baýlygyň eýesi bolsa-da, gurduň tagamyndan yüz öwürmändir. Indi seniň sowalyňa jogap bereýin. Biziň obamyzda köp mukdarda gurt taýarlamak işi bilen ýörite meşgullanýan adamlar bar. Meniň taýarlaýan gurtlarym bolsa, sen gaýdýançaň, gurap ýetişse, kakaňa-da iberjek. Gurt onuňam ýaşlygyndan gowy görýän höregidir,...

Garaz, Eşret garry eneleriniňkide bolan günlerinde başga-da kän zatlary gördü. Ýöne şolaryň arasında goýun-geçileri kökenlemek bilen geçi süydünden gurt taýarlamak barada gören, eşiden zatlary onuň ölüm ýadınydan çykmasa gerek. Ol bu zatlar barada hemmeleriň bilmegini isledi. Köne däpler ünsden düşürilmese ýagşy.

Goçy ANNASÄHEDOW. Çagalar edebiýaty